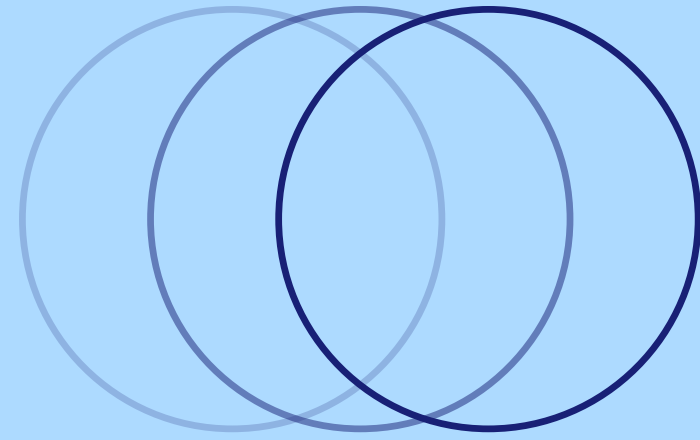

Small
Educational
Paradises

«Η Πολιτισμική Αφήγηση της Αποτυχίας»

Απο-ΤΥΧΗ-α

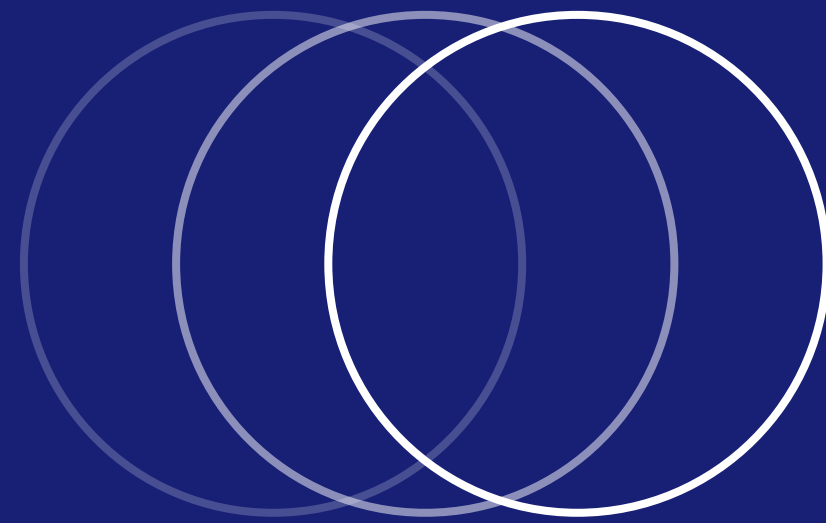
Πότε ήταν η τελευταία φορά που μάθατε
κάτι πραγματικά καινούριο ;

Απο-ΤΥΧΗ-α

Πολιτισμικά Κατασκευασμένη Έννοια

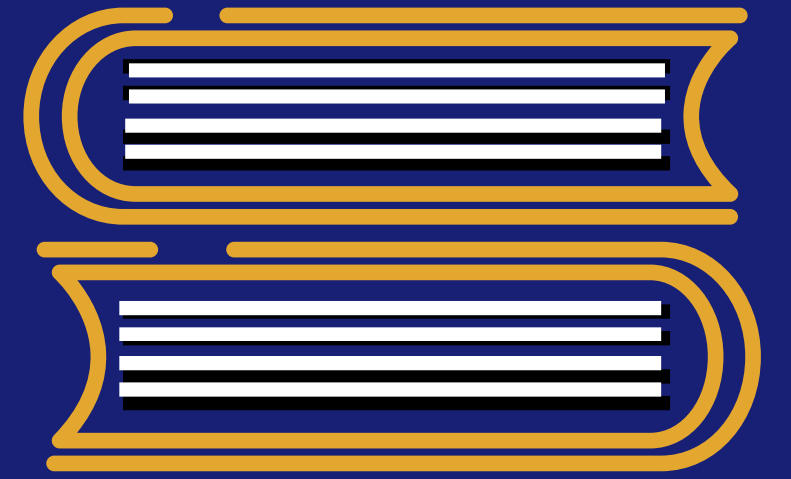
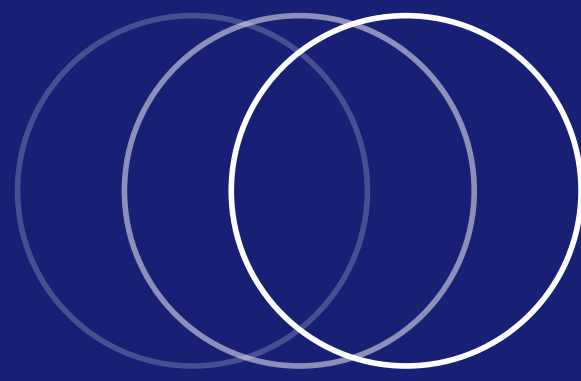
Τι σημαίνει πολιτισμική αφήγηση;

Συλλογικά
νοηματοδοτικά
σχήματα

Σύνολα:

- ρητών και άρρητων κανόνων
- αξιών και ερμηνευτικών πλαισίων

που διαμορφώνουν τι θεωρείται επιθυμητό, αποδεκτό ή απορριπτέο.

Η κυρίαρχη αφήγηση της αποτυχίας στο σχολείο

«Κυρίαρχη Αφήγηση» = Σύστημα Νοηματοδότησης

1

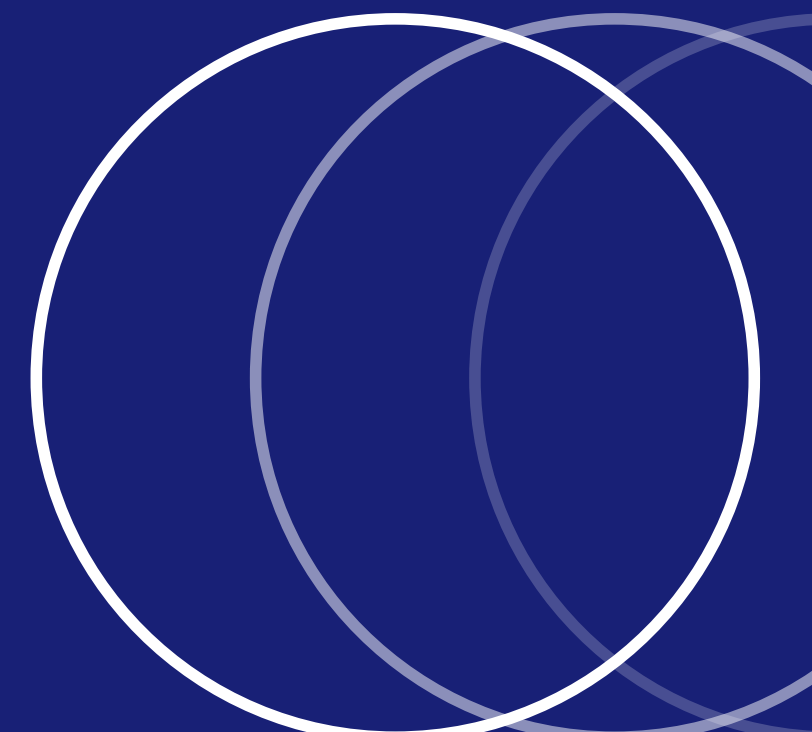
Η αποτυχία συνδέεται με ανεπάρκεια.

2

Το λάθος είναι απόκλιση που πρέπει να «διορθώνεται γρήγορα».

2

Η σωστή απάντηση έχει μεγαλύτερη αξία από τη διαδικασία σκέψης.

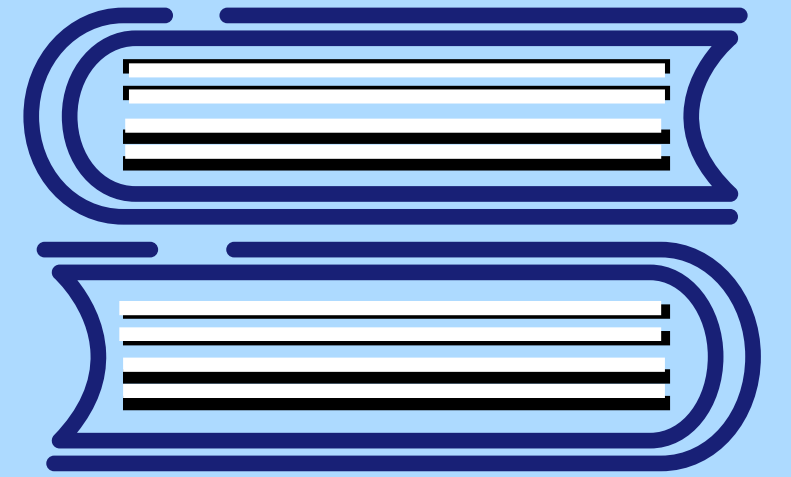
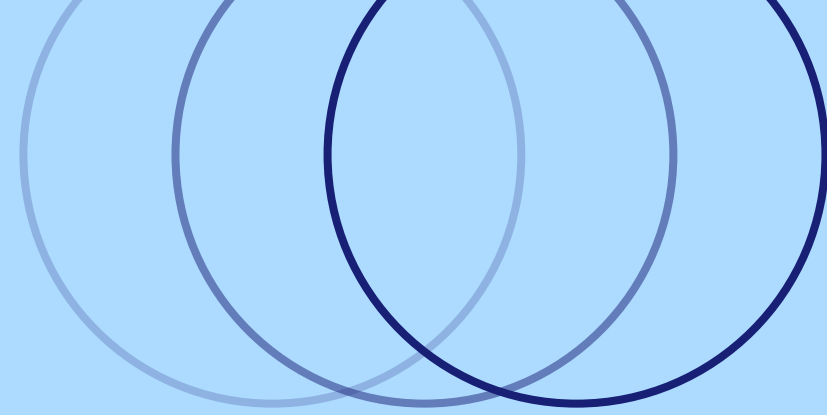

Η αποτυχία ως ανεπάρκεια

**Pierre
Bourdieu**

- Το σχολείο ως μηχανισμός αναπαραγωγής πολιτισμικού κεφαλαίου
- Η αποτυχία ως σταθερό χαρακτηριστικό
- Σύνδεση με ταυτότητα και απειλή αυτής
- Ηθικοποίηση λάθους

Το λάθος ως απόκλιση: η λογική της άμεσης διόρθωσης

Ποιος γράφει
την αφήγηση

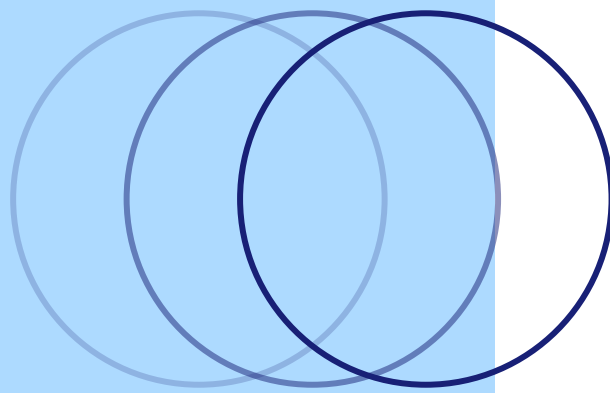
- **Michel Foucault**: Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν μεταδίδουν απλώς γνώση ➡ παράγουν κανονικότητα
- Αξιολόγηση = μηχανισμός κανονικοποίησης

Τι μαθαίνει ο
μαθητής όταν
κάνουμε διόρθωση ?

Small Educational Paradises

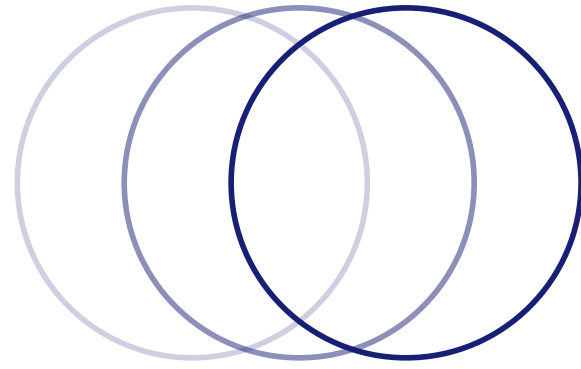

Όταν διορθώνουμε άμεσα, χωρίς διερεύνηση, το μήνυμα μπορεί να είναι:

«Η σωστή απάντηση έχει μεγαλύτερη αξία από τη σκέψη σου».

Όταν ζητούμε: «Πώς σκέφτηκες;»,
το μήνυμα γίνεται: «Η σκέψη σου αξίζει να ακουστεί».

Εκπαιδευτικές συνέπειες της κατανόησης της αποτυχίας ως πολιτισμικής αφήγησης

1

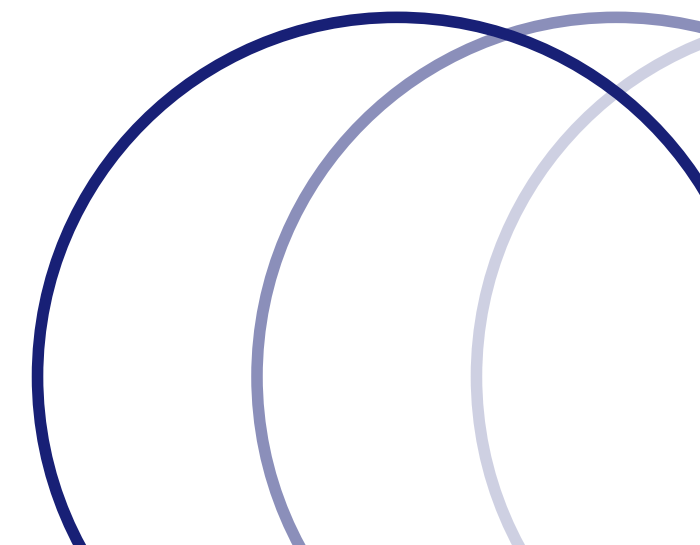
Αναστοχασμό γύρω από τα άρρητα μηνύματα που μεταδίδονται στην τάξη

2

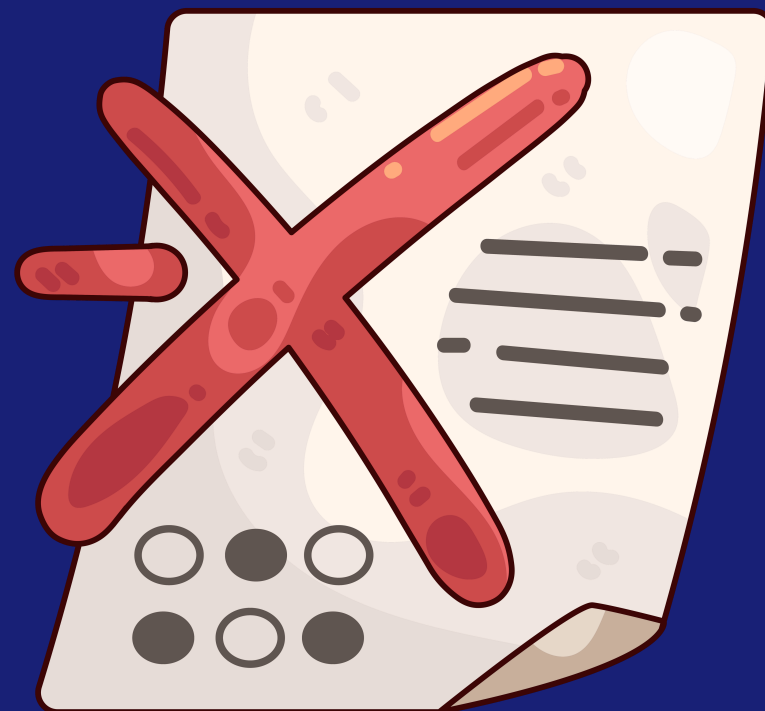
Επανεξέταση των πρακτικών αξιολόγησης

3

Καλλιέργεια ψυχολογικής ασφάλειας ως προϋπόθεσης μάθησης

Άρρητα μηνύματα

1. Το λάθος είναι κάτι που πρέπει να αποφεύγεται πάση θυσία.
2. Όποιος κάνει λάθος δεν έχει προσπαθήσει αρκετά.
3. Η σωστή απάντηση μετράει περισσότερο από τη διαδικασία σκέψης.
4. Το λάθος εκθέτει και μειώνει την αξία του μαθητή.
5. Καλύτερα να μη μιλήσεις παρά να πεις κάτι λάθος.
6. Η αποτυχία είναι ένδειξη ανικανότητας και όχι σταδίου μάθησης.
7. Στο σχολείο επιβραβεύονται μόνο όσοι δεν κάνουν λάθη.
8. Το λάθος είναι προσωπικό ελάττωμα, όχι παιδαγωγικό εργαλείο.
9. Η ταχύτητα και η ακρίβεια έχουν μεγαλύτερη σημασία από την κατανόηση.
10. Η αποτυχία σε ακολουθεί και σε ορίζει. (Πανελληνιες εξετάσεις)

Συχνή διατύπωση στην τάξη

«Σκέψου το καλύτερα πριν απαντήσεις.»

«Αυτό είναι λάθος, πρόσεχε.»

«Περίμενα σωστή απάντηση»

«Το έχουμε ξαναπεί, δεν δικαιολογείται λάθος εδώ.»

«Οι καλοί μαθητές δεν μπερδεύονται.»

«Αν δεν είσαι σίγουρος, μην απαντάς.»

Άρρητο μήνυμα

Κίνδυνος έκθεσης

Το λάθος είναι αποτυχία

Απογοήτευση/αξιακή σύγκριση

Το λάθος είναι αδικαιολόγητο

Ταύτιση αξίας-επίδοσης

Καλύτερα σιωπή

Παιδαγωγικά εναλλακτική διατύπωση

«Πες μας πώς σκέφτεσαι, ακόμα κι αν δεν είσαι βέβαιος.»

«Ενδιαφέρον σημείο – ας δούμε πού διαφοροποιείται.»

«Ας το δουλέψουμε μαζί για να φτάσουμε στη λύση.»

«Ας δούμε τι σε μπέρδεψε αυτή τη φορά.»

«Η κατανόηση χτίζεται μέσα από δοκιμές.»

«Οι υποθέσεις μάς βοηθούν να μάθουμε.»

Παιδαγωγική λογική

Ενίσχυση μεταγνωστικής διαδικασίας

Αναπλαισίωση του λάθους ως δεδομένου ανάλυσης

Έμφαση στη διαδικασία

Διερεύνηση γνωστικού εμποδίου

Καλλιέργεια νοοτροπίας ανάπτυξης

Ενίσχυση ρίσκου μάθησης

Συχνή διατύπωση στην τάξη

«Έπρεπε να το ξέρεις.»

«Είναι πολύ βασικό για να γίνεται λάθος.»

«Έχασες μονάδες.»

«Με τόσα λάθη δεν θεωρείσαι καλός μαθητής.»

Άρρητο μήνυμα

Το λάθος είναι έλλειμμα

Μείωση αυτοαποτελεσματικότητας

Τιμωρητική αξιολόγηση

Στατική ταυτότητα

Παιδαγωγικά εναλλακτική διατύπωση

«Αυτό είναι σημείο που χρειάζεται ενίσχυση.»

«Ας ξαναδούμε τα βασικά βήματα.»

«Τι θα άλλαζες για να βελτιωθεί;»

«Η πρόοδος μετρά περισσότερο από το αποτέλεσμα.»

Παιδαγωγική λογική

Στοχοθετημένη ανατροφοδότηση

Δομική αναδόμηση γνώσης

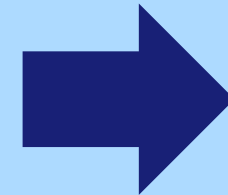
Διαμορφωτική αξιολόγηση

Εστίαση στην εξέλιξη

Μια Εναλλακτική Αφήγηση για την αποτυχία στην εκπαίδευση

Η Πολιτισμική Μετατόπιση

Κουλτούρα
Επίδοσης

Κουλτούρα
Μάθησης

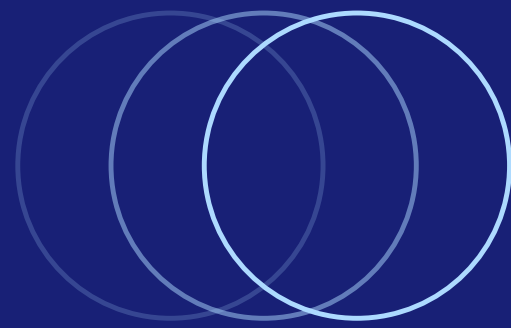
Κουλτούρα Μάθησης

- από την ταχύτητα και το αποτέλεσμα → διερεύνηση και την διαδικασία,
- από τη σύγκριση → πρόοδο,
- από τον φόβο έκθεσης → συλλογική σκέψη
- από την τιμωρία του λάθους → διερεύνησή του

Μικρές Πράξεις

- Από το πώς αντιδρούμε στο λάθος
- Από το αν ζητούμε εξήγηση αντί για άμεση διόρθωση
- Από το αν επιβραβεύουμε το ρίσκο

Επίλογος

Η πολιτισμική αφήγηση της αποτυχίας δεν είναι ουδέτερη!!

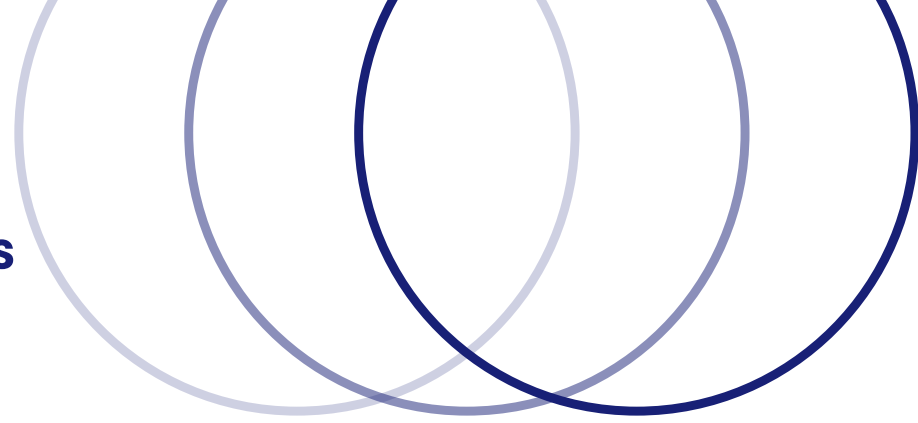
Η αποτυχία δεν είναι το αντίθετο της μάθησης.

Στην κουλτούρα της μάθησης η επαναανοηματοδότηση της αποτυχίας αποτελεί κεντρικό βήμα.

Το ερώτημα είναι:

**Τι ιστορία θα
επιλέξουμε να πούμε γι'
αυτήν!**

Small Educational Paradises

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Bernstein, B. (1990). *The structuring of pedagogic discourse*. Routledge.

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (pp. 241–258). Greenwood.

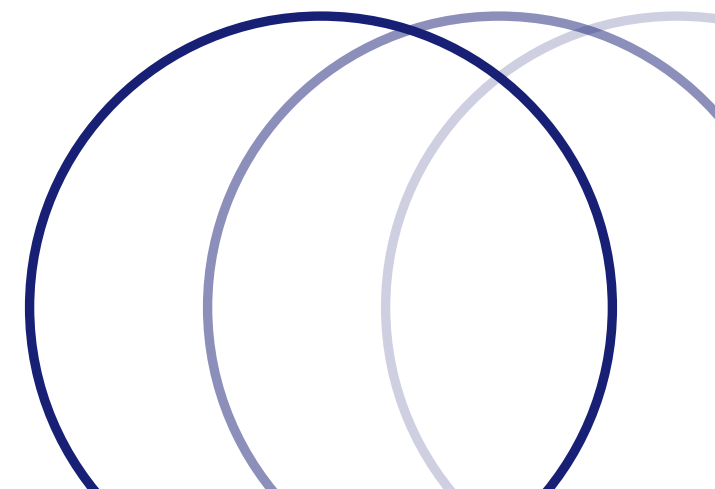
Dweck, C. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.

Foucault, M. (1977). *Discipline and punish: The birth of the prison*. Pantheon.

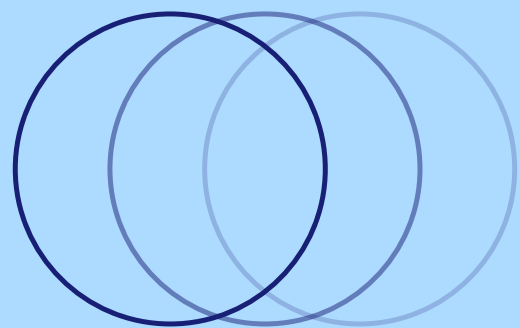
Kapur, M. (2008). Productive failure. *Cognition and Instruction*, 26(3), 379–424.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning*.

Vygotsky, L. (1978). *Mind in Society*.

Small Educational Paradises

Thank You

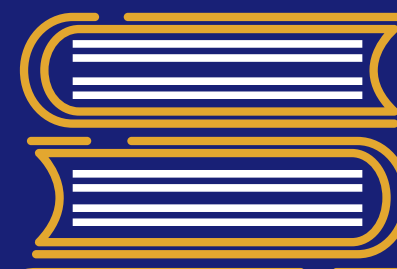
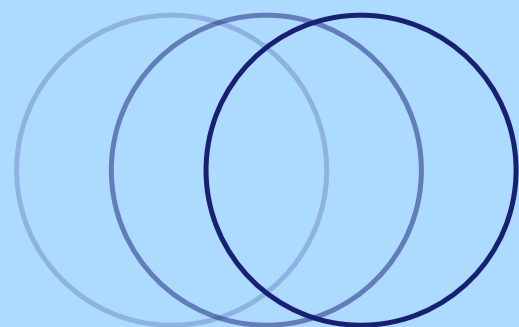
Μαζί μπορούμε να εκπαιδεύσουμε
ένα καλύτερο κόσμο

www.smalleducationalparadises.org

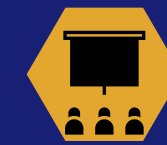
info@smalleducationalparadises.org

**SMALL
EDUCATIONAL
PARADISES**

Podcasts

Seminars

Fairy tales

Educational Materials

Intercultural Dialogue

Environmental Actions

